

GENSCHEN WOORDE EN UITDRUKKIJNGE
Deel XIX

kaak, kaak,
neh twiedekker!

Gentse woorden
& Uitdrukkingen

*Bijien geschert...
en oetiekend deur*

Eddy Levis & Gill. Van Geert

Zing moar un
tuuntse lieger ma-
dam de sekretares-
se

Syn.: "Zing moar
een teuntse lieger of
ge goat nog mee U
muile in de stront
valle".

Hier in de betekenis
van: die hoog klimt,
kan laag vallen. "Ge
moet gij zuuveel
noten op Uwe zang
nie hên": je moet zo
hoog niet van de to-
ren blazen.

Een lagere toon
aanslaan, zijn of
haar eisen of aan-
spraken mildereren.

Hij zoe zijne nuud
an de stiene kloage

Syn.: "Hij kloag
putte in de grond;
hij kloag de stiene
uit de grond; hij
roast mijn uures vol

mee zijn gekloag": hij doet niets dan klagen, hij klaagt vreselijk, hij zou het
aan iedereen vertellen.

Polleke zal nog harte noote kroake

Syn.: "De beste noote zijn hard om kroake": om de gewenste uitslag te be-
komen, moet men zware inspanningen leveren.

Hij zal nog veel moeilijke zaken moeten uitvoeren.

Hij zal nog veel moeilijkheden moeten overwinnen.

Da es nog uit den tijd da ons Hiere een klein manneke was

Syn.: "Dat es uit den êwen tijd; - uit den êwen bak; - uit 't joar stillekes; uit 't joar toebak, 't es van uit den tijd dan de bieste sprake": dat is reeds zeer oud, van zeer lang geleden.

Omklied u nie... veure dadde goan sloape

"Hem veur iemand ontklien" is zich voor iemand te kort doen en "goan sloape" betekent hier inslapen of sterven: onterf U niet alvorens te sterven, zorg er voor dat je je tot op het einde van je dagen niet te kort hoeft te doen.

Da zijn hier nogal balgvulders

Syn.: Da zijn hier nogal buikvulders; fritzakken; opfritters; bouffers (<Fr.: "bouffer": vreten); fritters; fritteriggen; opmoakers; hulderen balg en zoe op mijnen tien niet meuge terte". Balg betekent hier lijf, buik, maag of mens. "Die fritte hier gelijk een vîrke (nen beer); es dat hier een fritterije (frittijnge, buikvullijnge); die keunen hier nogal 't ien en 't ander in hulde konte (kluute) sloan; 'k weete nie woar dan ze 't blijve steeke; die gaste keunen hier nogal huldere zielzak (: maag) vulle; zijn da smiebelirs, die keune nogal smiebele, ze zijn hier alles aan 't verkieskassen. - aan 't vertoereeloeten (: aan het opeten)": het zijn hier opvreterers, veelvratens.

Ook: "Hij hee ne wijje smoefel, 't es een eeterke, -ne smoefelpot. Hij hee girre en goeje smoefelijnge, hij kan goe biebele, 't es nen biebelirre, hij es an de smul, 't es ne smulkluut, - een smulkonte, - een smirpirre, - een smirvel, - ne smirveugel, ne smirzak, - ne smirpot; hij smirt zijn moage, - zijn keele, - hem (: zichzelf), 't es ne smirt-den-bust (:iemand die alles verteert aan eten en drinken).

Es dad'hier een smulpartië, 't es hier een echt smulhuis. Ze doen nie anders dan smirren en tirren, drijnken en smirren en alles vertirren." Wie zoiets doet is "ne smeue" of ne sloef, die keune goe smiebele: 't zijn smiebelirs."

PIETER: "...*Kom, laet ons zien... we gaen fricasseren, hé? voor eerst een pond bloedsaucieskens en pekelharing.*" (p. 22)

JAN: "*De traiteur met den diner! kophijt! (= mijkt u!, pas op!) Wij zullen er op gaen vallen ik heb honger om een peerd den rug uit te bijten.*" (p. 39)

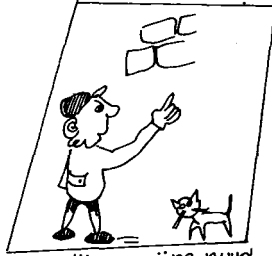
JAN: (*zich bij de tafel zettende*): "*Allo, kort gebed en lange maaltijd... Stance, nichte, zet u bij... Traiteur, dien op, dien op, vriend...*" (p. 39)

PIETER: (*met een stuk vleesch op eene snede brood*): "*Daer, zit ge nog aen tafel? ... jandorie! gij hebt zeker uwen buik eene zielmis gedaen ("Azuu ne klont", p. 39)*

Wanneer men echter merkte dat de maaltijd niet smaakte zei men: "Oas 't U nie anstoat goa goan eete bij Giele van de Muije!". Giele (<Fr.: Guillaume: Willem) had waarschijnlijk een eethuis op de Muide waar het beter was dan thuis.

Zing maar un twuntse
Lieger.. Madaam de Sekretaresse

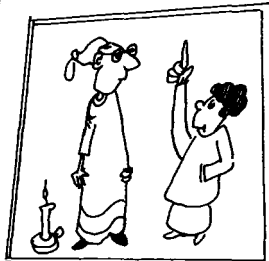
Hij zoe zijne nuud
an de stiene klooge.

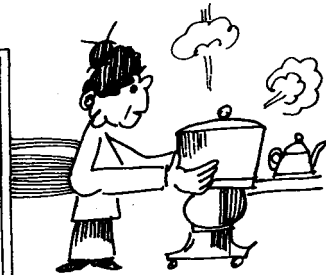
Polleke zal nog
hart e noote krasse.

da es nog ut den tijd
da ons Hiere un
klein manneke was.

Omklieid U nie.. veure
dade goa goan sloope.

Da zijn hier nogal
balg vulders.

Tot over zijn vure:
in de Mizeere

Hoe Loate moek kik
kloppe..

Gij groeit op veur zoad..

(Hij zit) tot over zijn uures in de mizeere

Syn.: "Hij zit vrie in de petoaters (patatte); 't es misère en Prusse": erg in nood of in moeilijkheden verkeren, er ellendig aan toe zijn. "Tot over zijn uures" betekent hier: heel erg, veel.

Zo zegt men ook: "Tot over zijn uures in 't wirk zitte" of "tot over zijn uures verliefd zijn".

Hoe loate moe kik kloppe

"Kloppe" kan hier twee betekenissen hebben:

1° "klop geeve" of naarstig werken.

2° "opkloppe": wakker maken.

Er bestond vroeger "kloggeld". Dit was een kleine vergoeding die de nacht-waker elke week kreeg van diegene die hij dagelijks moest wakker kloppen. Dat "kloggeld" bedroeg soms 10 centiemmen per week.

Gij groeit op veur zoad

Syn.: "Gij groei nogal een beetse zeg!"

Wordt ook gezegd van een meisje of vrouw die geen man heeft. Syn.: "Hij (Ze) geroakt van de grond niet."
